



## STORTINGET

# Innst. 252 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget  
fra utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:118 S (2021–2022)

**Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ingvild Wetrhus Thorsvik, Abid Raja, Jan Tore Sanner, Kari-Anne Jønnes og Margret Hagerup om en plan for å ta igjen tapt faglig og sosial læring og tette kunnskapshull for elever i norsk skole**

Til Stortinget

## Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen senest innen utgangen av april 2022 legge frem en tiltakspakke for å ta igjen tapt faglig og sosial læring og tette kunnskapshull. Denne skal følge opp sentrale anbefalinger fra Parrapporten og gi forsterkede krav og forventninger til skoleeier om å gjennomføre både kortsiktige og langsiktige tiltak for å kartlegge og bøte på konsekvensene av koronapandemien for barn og unge i skolen. Regjeringen bes vurdere de økonomiske konsekvensene og senest komme tilbake til Stortinget med tilhørende budsjettforslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2022.
2. Stortinget ber regjeringen snarest komme tilbake til Stortinget med forslag som legger til rette for gjennomføring av nye og utvidede sommerskoletilbud i kommuner og fylkeskommuner som har behov for og ønske om det, etter samme modell som i 2021.
3. Stortinget ber regjeringen forplikte skoleeier til å

kartlegge elevenes lese- og regneferdigheter før skolestart og tilby intensiv opplæring i lesing og regning til elever som trenger det.

4. Stortinget ber regjeringen følge opp fullføringsreformen gjennom å be fylkeskommunene tilby innføringsfag i norsk, matte og engelsk for elever som har svake karakterer på vei ut av ungdomsskolen og står i fare for å falle fra.
5. Stortinget ber regjeringen gjennomføre et nasjonalt leseløft fra skolestart i august 2022.
6. Stortinget ber regjeringen tydelig forplikte skoleeiere til å sikre tilstrekkelige systemer for god fraværsoppfølging i hele skoleløpet som sikrer nærvær og en plan for oppfølging av fravær fra første time, med særlige tiltak for å få ned kritisk høyt fravær.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

## Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Øystein Mathisen, Lise Selnes og Elise Waagen, fra Høyre, Margret Hagerup, Kari-Anne Jønnes og Tore Vamraak, fra Senterpartiet, Maren Grøthe og Torleik Svelle, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati, fra Sosialistisk Venstreparti, Freddy André Øvstegård, fra Rødt, lederen Hege Bae Nyholt, og fra Venstre, Abid Raja, viser til representantforslaget.

Kunnskapsminister Tonje Brenna har uttalt seg om forslaget i brev 16. mars 2022. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen avholdt åpen høring om representantforslaget tirsdag 22. mars 2022.

Komiteen understreker at det er bred enighet om at de negative konsekvensene av pandemien har vært store og fortsetter å være alvorlige. Mange og omfattende smitteverntiltak, som var nødvendige for å bekjempe pandemien, har vært en stor belastning for barn og unge. Komiteen deler bekymringen for hva de langsiktige konsekvensene kan bli for elevenes sosiale og faglige læring.

Komiteen viser til at flere tiltak allerede er gjennomført av den sittende og den forrige regjeringen for å redusere de sosiale og faglige negative konsekvensene av pandemien. Kommunene og fylkeskommunene har en viktig rolle i dette arbeidet. Komiteen merker seg at kommunesektoren fikk en vekst i frie inntekter på 4,5 mrd. kroner i 2022.

Komiteen merker seg at pandemien har påvirket barn og unge ulikt, blant annet betinget ut i fra hvor man kommer fra i landet og hvordan tiltakene har vært det enkelte sted. Noen kommuner har hatt mange og inngripende tiltak, mens andre har hatt betydelig mindre.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å ha dialog med kommuner og fylkeskommuner om tiltak for å bøte på negative konsekvenser av pandemien for elever i norsk skole. I dialogen skal anbefalinger fra Parr-rapporten vektlegges.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, mener det er viktig at ettervirkningene av pandemien for barn og unge følges nøye og at det gjennomføres tiltak for å hjelpe dem som har mistet læring og sosial tilhørighet. For mange barn og unge har de siste årene vært krevende, og behovet for en normal skolehverdag er derfor viktig.

Flertallet er opptatte av at kommuner og fylkeskommuner har rammer for å følge opp elever etter pandemien. Derfor er det svært viktig at regjeringen og Sosialistisk Venstreparti i budsjettet for 2022 tilførte kommunesektoren en betydelig økning i de frie inntektene. Veksten i frie inntekter i budsjettet for 2022 er på 4,5 mrd. kroner, noe som er 2,5 mrd. kroner mer enn regjeringen Solberg hadde lagt opp til. Flertallet viser også til de 216 mill. kroner som kom til de kommunene og fylkene som har blitt hardest rammet av pandemien, og hvor nedstengningen har vart lengst og vært mest omfattende.

Flertallet mener at skoleeier og lærere må få muligheten til å vurdere hvilke tiltak som passer best lokalt basert på de anbefalingene som har kommet blant annet fra Parr-utvalget. Flertallet mener at tiltak som

gjennomføres, må baseres på de lokale behovene for å sikre at de treffer dem med behov og er mest hensiktsmessige. Flertallet viser til innspillet fra Utdanningsforbundet i forbindelse med komiteens høring:

«Utdanningsforbundet mener sommerskole kan bidra til kulturelle og sosiale opplevelser. Vi vil imidlertid advare mot en satsing på sommerskoler der elever med ofte sviktende motivasjon skal få fylt såkalte «kunnskapshull». Elevenes kunnskapsgrunnlag bør bygges i den ordinære skolen, ikke gjennom frivillige sommerskoler med svært ulik utbredelse og tilgjengelighet for ulike elever.»

Flertallet viser til anbefalingene som har kommet fra Parr-utvalget, og understreker at de må vektlegges i videre oppfølging av elevene. Utvalgets rapport sier at hovedutfordringen er: «mangel på tilhørighet for alle elever i det faglige og sosiale læringsfellesskapet». Utfordringene som må løses i ettertid av pandemien, er derfor todelt og krever et bredt fokus.

Flertallet peker på at Parr-utvalgets rapport, Barneombudet, Elevorganisasjonen og Skolelederforbundet, tar til orde for at laget rundt eleven må prioriteres. For flertallet er det viktig å prioritere laget rundt eleven for å bedre kunne følge opp elevenes utvikling faglig og sosialt etter pandemien.

Flertallet ønsker spesielt å trekke fram hvordan pandemien har rammet barn og unge som har behov for et sammensatt tjenestetilbud eller på andre måter er i en mer utsatt situasjon. Statusrapport 15 fra regjeringens nedsatte koordineringsgruppe bidrar til kunnskap om hvordan smitteverntiltak har påvirket dem gjennom pandemien. Denne gruppen trekker også fram viktigheten av å raskt komme tilbake til en normal hverdag.

Flertallet mener det er viktig at konsekvensen av pandemien og effektene av tiltakene følges opp med forskning og kunnskapsinnhenting. Flertallet viser til at kunnskapsministeren har tatt initiativ til to nye forskningsprosjekter som Utdanningsdirektoratet har fått ansvaret med å følge opp. Det første skal ta for seg de miste skolebarna og begynneropplæringen. Det andre prosjektet skal se nærmere på hva som har skjedd med elevene på ungdomstrinnet. I dette ligger blant annet å undersøke hvordan overgangen fra barnetrinn til ungdomstrinn har artet seg for elevene, og dernest hva som skjedde med elevene som avsluttet ungdomsskolen under pandemien. I tillegg til dette har kunnskapsministeren bedt direktoratet se spesielt på sårbare og utsatte barn og unge.

Flertallet viser til Parr-utvalgets anbefaling om elevenes rett til medvirkning, og understreker at det er regjeringen og Stortingets ansvar å ivareta barns konvensjonsrettigheter som er tatt inn i norsk lov gjennom menneskerettsloven og Grunnloven § 104.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at selv om det er for tidlig å konkludere om alle konsekvenser av pandemien, er det klare indikasjoner på at elever har fått svakere læringsutbytte under pandemien. Disse medlemmer viser særlig til elevundersøkelsen 2021, fremlagt 10. februar 2022, samt Parr-rapporten. Elevundersøkelsen viser at to av tre elever melder at skolehverdagen deres er negativt påvirket, med variasjoner mellom skoletrinn, kjønn og geografi. Parr-rapporten har identifisert skolens hovedutfordringer fra pandemien, og pekt på nødvendige tiltak.

Disse medlemmer viser til at en arbeidsgruppe ledet av utdanningsdirektør Grethe Hovde Parr i juni 2021 la frem rapporten «Skolen etter pandemien», der de identifiserte utfordringer pandemien har skapt i skolen, samt ga sine anbefalinger til tiltak å iverksette.

Hovedutfordringene var ifølge arbeidsgruppen:

*«Mangel på tilhørighet for alle elever i det faglige og sosiale læringsfellesskapet*

- opplevelse av mer ensomhet og svekket psykisk helse
- nedgang i elevenes motivasjon og mestring
- bekymringsfullt fravær blant elevene

*Noen elever og elevgrupper er ekstra hardt rammet av pandemien*

- redusert omfang og kvalitet på spesialundervisningen
- færre timer til særskilt språkopplæring
- utfordringer for elever i voksenopplæring
- laget rundt eleven er svekket
- vanskeligere skolestart og begynneropplæring
- krevende overganger mellom skoletrinn
- manglende grunnlag for videre opplæring i videregående skole
- tapt praksisopplæring i yrkesfaglige utdanningsløp»

Disse medlemmer viser videre til at arbeidsgruppen trekker frem en rekke anbefalte tiltak, sortert under tre kategorier:

- Tiltak for å sikre inkludering for alle i gode skole- og læringsfellesskap
- Tiltak for å identifisere og følge opp elever med stort faglig og sosialt læringstap
- Tiltak for å kompensere for tapt læring og progresjon for alle.

Disse medlemmer mener at det er behov for en intensiv innsats på vei ut av pandemien, og mener at regjeringen snarlig må legge frem en tiltakspakke for å ta igjen tapt faglig og sosial læring og tette kunnskapshull.

Disse medlemmer viser videre til at regjeringen Solberg i 2021 satte av 500 mill. kroner til nyetableringer og utvidelser av sommerskoletilbudet for elever i grunnskolen. Hele 228 kommuner benyttet seg av ordningen, og det er allerede kommuner som etterspør en

lignende ordning for 2022. Disse medlemmer viser til at målet med en ordning som sommerskolen var at denne skulle kompensere for noen av de faglige og sosiale følgene som pandemien har hatt for barn og unge. Disse medlemmer viser til at regjeringen ikke har satt av midler til å videreføre ordningen med sommerskole for 2022, og at det heller ikke er tatt med i krisepakken fra regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti vedtatt i januar 2022.

Disse medlemmer understreker at grunnleggende ferdigheter er viktig for elevenes mestring og læringsglede i alle fag, og også før pandemien hadde et urovekkende høyt antall elever et kritisk lavt mestringsnivå i lesing og regning. For å fange opp og treffe med tiltakene er det viktig å ha oversikt over hvordan det står til med alle elevene, og en kartlegging av lese- og regneferdigheter før skolestart vil være et viktig grunnlag for skolene og lærerne til å fange opp og innrette tiltak mot dem som trenger det aller mest. Intensiv opplæring bør settes inn for disse elevene for å ta igjen det tapte og oppnå et tilstrekkelig mestringsnivå.

Disse medlemmer viser til at Lied-utvalget, som leverte NOU 2019:25 Med rett til å mestre, pekte på viktigheten av å være kvalifisert til å starte videregående opplæring. Dette handler ikke bare om å være formelt kvalifisert, men faglig godt nok forberedt til å mestre og gjennomføre den videregående opplæringen. Elever med et svakt faglig grunnlag bør tilbys et innføringsfag for å sikre at muligheten til å gjennomføre og bestå videregående opplæring er god nok. Disse medlemmer mener at oppstart av innføringsfag i norsk, matte og engelsk bør tilbys fra høsten for denne elevgruppen.

Disse medlemmer viser til at det etter pandemien er viktigere enn noen gang å bekjempe fravær i skolen. Disse medlemmer er bekymret for at barn og unge har mistet læring og motivasjon under korona, og at det påvirker lysten og viljen til å dra på skolen. Forskning viser at fravær som begynner i det små, forsterker seg.

Disse medlemmer viser til at fravær er en av de faktorene som best kan forutsi elevenes faglige læringsutbytte og sosiale situasjon i skolen. Skolefravær er gjerne noe som forsterker seg i løpet av skoleløpet, og det er derfor avgjørende å oppdage det tidlig og sette inn tiltak. Fravær på mer enn 10 pst. anses i forskningen som alvorlig med tanke på de konsekvenser dette kan få for faglig og sosial utvikling.

Disse medlemmer viser til at det er et mål at ingen elever skal falle gradvis fra i norsk skole, uten at det fanges opp gjennom fraværssystemer. Det skjer dessverre i dag. Disse medlemmer viser videre til at det er mange skoler som har rutiner på plass for å følge opp elever som er borte, men at det er store forskjeller. Ofte står skolene alene med ansvaret, og det er for dårlig samarbeid med skolehelsetjenesten og barnevernet.

Disse medlemmer vil stille krav om at alle kommuner har oppdatert fraværsprotokoll og konkrete retningslinjer for hvordan fravær skal følges opp. Det bør videre være en nasjonal oversikt over fraværet. Disse medlemmer viser til Thomas Nordahls innspill under høringen, som var tydelige på at det mangler gode oversikter over fraværet i grunnskolen, og at det er behov for systematiske rammer rundt dette. Han fremhevet at det trengs nasjonal statistikk på skolevegring og fravær. Disse medlemmer ber om at regjeringen går i dialog med kommunesektoren med sikte på å etablere et godt system som hjelper kommunene til å være gode skoleeiere som registrerer og følger opp fravær.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre mener at man ikke kan vente og se hvordan tapt læring og kunnskapshull får videre konsekvenser for elevene, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen senest innen utgangen av april 2022 legge frem en tiltakspakke for å ta igjen tapt faglig og sosial læring og tette kunnskapshull. Denne skal følge opp sentrale anbefalinger fra Parr-rapporten og gi forsterkede krav og forventninger til skoleeier om å gjennomføre både kortsiktige og langsiktige tiltak for å kartlegge og bøte på konsekvensene av koronapandemien for barn og unge i skolen. Regjeringen bes vurdere de økonomiske konsekvensene og senest komme tilbake til Stortinget med tilhørende budsjettforslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2022.»

«Stortinget ber regjeringen snarest komme tilbake til Stortinget med forslag som legger til rette for gjennomføring av nye og utvidede sommerskoletilbud i kommuner og fylkeskommuner som har behov for og ønske om det, etter samme modell som i 2021.»

«Stortinget ber regjeringen forplikte skoleeier til å kartlegge elevenes lese- og regneferdigheter før skolestart og tilby intensiv opplæring i lesing og regning til elever som trenger det.»

«Stortinget ber regjeringen følge opp fullføringsreformen gjennom å be fylkeskommunene tilby innføringsfag i norsk, matte og engelsk for elever som har svake karakterer på vei ut av ungdomsskolen og står i fare for å falle fra.»

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre et nasjonalt leseløft fra skolestart i august 2022.»

«Stortinget ber regjeringen tydelig forplikte skoleeiere til å sikre tilstrekkelige systemer for god fraværsoppfølging i hele skoleløpet som sikrer nærvær og en

plan for oppfølging av fravær fra første time, med særlige tiltak for å få ned kritisk høyt fravær.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere å innføre et nasjonal fraværregister for grunnskolen.»

«Stortinget ber regjeringen innføre en oppfølgingsplikt der alle grunnskoler må ha en plikt til å følge opp fravær som overstiger 10 prosent.»

Komiteens medlem fra Fremskrittspartiet tar på alvor de utfordringene pandemien har ført til og støtter behovet for å tette kunnskapshull. Dette medlem vil videre berømme og rose alle de lærerne som har stått i førstelinjen med krevende arbeidsforhold, men som allikevel har gjort sitt aller beste for å gi et godt læringsgrunnlag til sine elever og lærere.

Dette medlem mener at fjorårets sommerskoletilbud var en suksess, og at dette tilbudet var spesielt viktig som følge av de uregelmessigheter i skoleåret som ble forårsaket av pandemien. Dette medlem ser positivt på at barn og unge som ønsker det, får et sommerskoletilbud, men mener at man bør se på mer langsiktige ordninger enn kun rene årlige gjentakelser av fjorårets pandemirelaterte tilbud.

Dette medlem ser positivt på at barn og unge med behov får tidlig og tilpasset opplæring i grunnleggende ferdigheter som lesing og regning. Dette medlem mener at hver elev er unik og unik, og at det trenges en skole som ser den enkelte elev, fanger opp behovet for tilrettelagt innsats, og på denne måten gir hver elev en opplæring som tar utgangspunktet i hver enkelt elevs eget behov. Dette medlem vil også vise til at pandemien påførte uregelmessigheter i utdanningsløpet som kan ha skapt større variasjon i lese- og regneegenskapene til elevene. Dette medlem viser til de kartleggingene som allerede er pålagt skoleeierne. Videre mener dette medlem at den unormale situasjonen pandemien har forårsaket, kan ha skapt vanskeligheter for en del elever, som bør fanges opp. Dette medlem er positiv til forslaget om ekstra kartlegging av lese- og regneferdigheter ved skolestart høsten 2022.

Dette medlem stiller seg i utgangspunktet positivt til særskilt oppfølging av de elevene som har svake karakterer på vei ut av ungdomsskolen. Men det bør i første omgang utredes hvor mye dette vil koste for fylkeskommunene, og hvem som skal ha ansvaret. Denne ekstrasjelpen bør imidlertid være et frivillig tilbud til den enkelte.

Dette medlem støtter forslaget om et nasjonalt leseløft, og vil vise til at lesing og skriving er blant basisferdighetene som elever bør beherske for å kunne lykkes med videre utdanning og yrkesliv. Det er i dag krav til skolene om å kartlegge og følge opp elevenes leseferdigheter, men dette medlem støtter at det kan

være grunn til å se på målrettede tiltak for å styrke dette feltet.

Dette medlem viser til at fraværsgrensen i den videregående skolen har fungert for å få ned fraværet, og dette medlem stiller seg positiv til at skoleeierne skal ha systemer for å følge opp elever med høyt fravær. Tilstedeværelse på skolen er viktig både for faglig progresjon og sosialt samvær med andre mennesker, og dette medlem vil spesielt sette fokus på fravær som skyldes at noen elever vegrer seg for å gå på skolen grunnet mobbing.

Dette medlem mener skoleeierne har et særskilt ansvar for å stoppe mobbing, og vil påpeke viktigheten av at fylkeskommunene og kommunene bruker de verktøyene de har i opplæringsloven § 9a. Dette medlem viser til skriftlig spørsmål (Dokument nr. 15:1341 (2021–2022)) til kunnskapsminister Tonje Brenna 21. februar 2022 om hvor mange som de siste årene har blitt pålagt/bedt om å bytte skole på grunnskole- eller videregående nivå som følge av at de har utført mobbing mot medelever. I sitt svar opplyste statsråden om at det ikke er et nasjonalt register over antall vedtak om pålagt skolebytte i grunnskolen eller på videregående skole. Dette medlem vil også vise til at Utdanningsnytt høsten 2021 skrev at det i praksis er få mobbere som bytter skole, til tross for lovendring i opplæringsloven § 9a i 2019 som gjorde det enklere å flytte elever som mobber. Dette medlem mener regjeringen må opplyse fylkeskommunene og kommunene om handlingsrommet og trygge den psykososiale skolehverdagen for de elevene som blir utsatt for mobbing, ettersom det er for mange urovekkende historier om mobbetilfeller hvor skoleledelse og skoleeiere ikke ser ut til å følge opp sitt ansvar på en god nok måte. Dette medlem vil også vise til viktigheten av at skolene melder ifra og at riktige instanser raskt tar tak i saken der elever er fraværende fra skolebenken grunnet sosial kontroll og frihetsberøvelse av familie, eksempelvis ved opphold i foreldrenes hjemland mot egen vilje.

## Forslag fra mindretall

### Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre:

#### Forslag 1

Stortinget ber regjeringen senest innen utgangen av april 2022 legge frem en tiltakspakke for å ta igjen tapt faglig og sosial læring og tette kunnskapshull. Denne skal følge opp sentrale anbefalinger fra Parr-rapporten og gi forsterkede krav og forventninger til skoleeier om å gjennomføre både kortsiktige og langsiktige tiltak for

å kartlegge og bøte på konsekvensene av koronapandemien for barn og unge i skolen. Regjeringen bes vurdere de økonomiske konsekvensene og senest komme tilbake til Stortinget med tilhørende budsjettforslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2022.

#### Forslag 2

Stortinget ber regjeringen snarest komme tilbake til Stortinget med forslag som legger til rette for gjennomføring av nye og utvidede sommerskoletilbud i kommuner og fylkeskommuner som har behov for og ønske om det, etter samme modell som i 2021.

#### Forslag 3

Stortinget ber regjeringen forplikte skoleeier til å kartlegge elevenes lese- og regneferdigheter før skolestart og tilby intensiv opplæring i lesing og regning til elever som trenger det.

#### Forslag 4

Stortinget ber regjeringen følge opp fullføringsreformen gjennom å be fylkeskommunene tilby innføringsfag i norsk, matte og engelsk for elever som har svake karakterer på vei ut av ungdomsskolen og står i fare for å falle fra.

#### Forslag 5

Stortinget ber regjeringen gjennomføre et nasjonalt leseløft fra skolestart i august 2022.

#### Forslag 6

Stortinget ber regjeringen tydelig forplikte skoleeiere til å sikre tilstrekkelige systemer for god fraværsoppfølging i hele skoleløpet som sikrer nærvær og en plan for oppfølging av fravær fra første time, med særlige tiltak for å få ned kritisk høyt fravær.

#### Forslag 7

Stortinget ber regjeringen vurdere å innføre et nasjonal fraværsregister for grunnskolen.

#### Forslag 8

Stortinget ber regjeringen innføre en oppfølgingsplikt der alle grunnskoler må ha en plikt til å følge opp fravær som overstiger 10 prosent.

## Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råror Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber regjeringen om å ha dialog med kommuner og fylkeskommuner om tiltak for å bote på negative konsekvenser av pandemien for elever i norsk skole. I dialogen skal anbefalinger fra Parr-rapporten vektlegges.

Oslo, i utdannings- og forskningskomiteen, den 7. april 2022

**Hege Bae Nyholt**

leder

**Øystein Mathisen**

ordfører



**DET KONGELIGE  
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

*Kunnskapsministeren*

Stortinget  
Karl Johansgate 22  
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/1265-

16. mars 2022

## **Representantforslag 118 S (2021-2022) om en plan for å ta igjen tapt faglig og sosial læring og tette kunnskapshull for elever i norsk skole**

Koronapandemien har vært en stor belastning for mange barn og unge og kan få store konsekvenser for deres sosiale og faglige læring i årene fremover. Derfor har regjeringen styrket kommunenes frie inntekter med 2,5 milliarder kroner i 2022 sammenliknet med regjeringen Solbergs forslag. Regjeringen har også satt i gang flere prosjekter for både å følge elevenes læring og utvikling i kjølvannet av pandemien.

Selv om det er behov for ekstra innsats i skolen i årene fremover, vil jeg sterkt advare mot fjernstyring av innsatsen fra Stortinget og regjeringen slik representantene legger opp til. Jeg mener kommunene, og de mange høyt utdannede skoleledere og lærere som arbeider i direkte møte med barn og unge, har bedre kunnskap om hvilke tiltak som er nødvendig enn nasjonale politikere. Som kunnskapsminister er jeg opptatt av å gi de som arbeider i skolen tillit, handlingsrom og forutsetninger til å utføre arbeidet de er utdannet til. Jeg ønsker ikke å legge meg på en linje der jeg overstyrer skolehverdagen gjennom enkeltstående statlige innsatser, og det er generelt sett heller ikke i tråd med hvordan denne regjeringen ønsker å styre kommunesektoren.

Selv om jeg langt på vei både forstår og deler intensjonene til representantene, er det en stor risiko for at tiltakene representantene foreslår ikke vil treffe de reelle behovene, og det er også en fare for at tiltakene vil virke forstyrrende på de tiltakene kommunene allerede har satt i verk for å støtte elevers faglige og sosiale utvikling.

Jeg har jevn og god dialog med partene i skole- og barnehagesektoren om hvordan vi kan motvirke negative konsekvenser av pandemien, og jeg har utfordret organisasjonene direkte

på hvilke grep de mener nasjonale myndigheter bør sette i verk for å følge opp konsekvensene av pandemien. Jeg oppfatter at sektoren ønsker et langt større lokalt handlingsrom enn det representantforslaget legger opp til, og at forslagene i liten grad svarer til de tilbakemeldingene jeg har fått fra sektoren. Dette underbygges også av det forskningsbaserte kunnskapsgrunnlaget vi har.

Kunnskapen vi har peker på at pandemien har slått ut svært ulikt og at enkelte grupper har blitt spesielt hardt rammet. Rapporten fra arbeidsgruppen ledet av Grethe Hovde Parr (2021) understreker at det er behov for ulike tiltak forskjellige steder og for ulike elever. De fleste tiltakene arbeidsgruppen foreslo handler om å styrke det arbeidet som allerede gjøres i skolen, og er i stor grad tiltak som må avtales og iverksettes lokalt. Også anbefalingene vi har fått fra Utdanningsdirektoratet støtter at kommunene må få handlingsrom til å iverksette både kortsiktige og langsiktige tiltak som er i tråd med det utviklingsarbeidet barnehagene og skolene ellers gjør. Både Udir og Parr-rapporten peker på at det må settes inn målrettede tiltak for elever som identifiseres som sårbare, og jeg mener det ikke er hensiktsmessig at regjeringen skal gi pålegg eller legge strenge rammer for hvordan dette skal gjøres lokalt.

Jeg har gitt Utdanningsdirektoratet i oppdrag å innhente mer forskningsbasert kunnskap om konsekvensene av pandemien og hvilke tiltak som virker. Dette er viktig for at vi skal kunne vurdere hvordan vi skal følge opp elevene og sette inn riktige tiltak også på lengre sikt.

#### *Forslag 1*

*Stortinget ber regjeringen senest innen utgangen av april 2022 legge frem en tiltakspakke for å ta igjen tapt faglig og sosial læring og tette kunnskapshull. Denne skal følge opp sentrale anbefalinger fra Parr-rapporten og gi forsterkede krav og forventninger til skoleeier om å gjennomføre både kortsiktige og langsiktige tiltak for å kartlegge og bøte på konsekvensene av koronapandemien for barn og unge i skolen. Regjeringen bes vurdere de økonomiske konsekvensene og senest komme tilbake til Stortinget med tilhørende budsjettforslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2022.*

#### *Svar:*

Både Parr-rapporten og Utdanningsdirektoratet peker på at det er behov for ulike tiltak ulike steder og for ulike elever. Jeg mener dette taler for at kommunesektoren og barnehage- og skoleeiere trenger handlingsrom til å vurdere og iverksette tiltak lokalt for sine barn og elever, og mot at regjeringen skal lage en detaljert nasjonal tiltaksplan som kan ta ressurser bort fra det lokale arbeidet. Jeg opplever også at det sektororganisasjonene etterlyser er rom og ressurser til å kunne jobbe med disse problemstillingene lokalt, og ikke en nasjonal tiltaksplan som skal sette rammer og begrensinger for det lokale arbeidet. Vi må også huske på at det fremdeles er en utfordrende bemanningssituasjon i skoler og barnehager flere steder, og at det har vært to krevende skoleår. Dette er tiden for å skape ro og forutsigbarhet i skolen, ikke for å sette i gang kortsiktige statlige innsatser.



Regjeringen har i 2022 styrket kommunesektorens frie inntekter betydelig. Vi økte veksten i kommunesektorens frie inntekter med 2,5 milliarder sammenliknet med den forrige regjeringens forslag til budsjett, og kommunesektoren fikk dermed en vekst i frie inntekter på 4,5 milliarder kroner i 2022. Styrket kommuneøkonomi er et avgjørende bidrag til at kommunene kan sørge for et best mulig opplæringstilbud. I tillegg har regjeringen fordelt 216 millioner til tiltak mot tapt faglig og sosial læring og utvikling i 2022. I fordelingen av midlene har vi prioritert områder som har hatt særlig høyt smittetrykk og strenge smitteverntiltak over tid. Dette vil til sammen legge til rette for at skole- og barnehageeiere får rom til å sette inn målrettede lokale tiltak basert på konkrete behov.

Vi har i tillegg tydelig understreket at regjeringen dekker kommunesektorens merutgifter knyttet til pandemihåndteringen, og dette inkluderer utgifter i skoler og barnehager til for eksempel vikarer og overtidarbeid som kan knyttes til pandemirelatert sykefravær. Vi har arbeidet aktivt for å bedre bemanningssituasjonen i skolen, og som en del av satsingen på bemanning under koronapandemien har vi lagt til rette for at det er mer attraktivt for studenter og pensjonister å arbeide i skolen.

Regjeringen vurderer om det er behov for ytterligere ressurser inn i prosessen med revidert nasjonalbudsjett og i de ordinære budsjettprosessene.

#### *Forslag 2*

*Stortinget ber regjeringen snarest komme tilbake til Stortinget med forslag som legger til rette for gjennomføring av nye og utvidede sommerskoletilbud i kommuner og fylkeskommuner som har behov for og ønske om det, etter samme modell som i 2021.*

#### *Svar:*

Jeg vet at mange kommuner nå forbereder sommerskole og andre sommeraktiviteter. Selv om sommerskole kan være et positivt tiltak for mange elever, mener jeg kommunene selv må få velge om de skal gjennomføre dette eller andre sommeraktiviteter. Det er ikke sikkert at en sommerskole er det riktige tiltaket i alle kommuner. Jeg mener for øvrig det vil være feil at staten pålegger alle kommuner å utvikle en sommerskole noen få måneder før sommerferien. Representantene foreslår dessuten at regjeringen skal komme til Stortinget med forslag til nye og utvidede sommerskoletilbud, noe som både kan komplisere og forsinke kommunenes arbeid. I Parr-rapporten kan vi lese følgende: «Det minst brukte tiltaket er sommerskole, som nesten ingen rapporterer om bruken av. Dette kan ha sammenheng med at oppdragsbrevet kom fra Kunnskapsdepartementet 26. juni og tilskuddet ble utbetalt 3. juli. Skolene var allerede i gang med sommerferie da tilskuddet ble utbetalt». Denne formen for statlig styring ønsker jeg ikke å videreføre.

#### *Forslag 3*

*Stortinget ber regjeringen forplikte skoleeiere til å kartlegge elevenes lese- og regneferdigheter før skolestart og tilby intensiv opplæring i lesing og regning til elever som trenger det.*

*Svar:*

Skoleeiere og skoler er allerede pålagt å følge opp elevenes læring og utvikling, herunder deres lese- og regneferdigheter. Vi har flere kartleggingsverktøy og prøver og flere av disse er obligatoriske på enkelte trinn. Jeg mener derfor det ikke er behov for ytterligere krav fra statlige myndigheter. Jeg anbefaler ikke å sette i gang statlig initierte kartleggingsaktiviteter av elevenes lese- og regneferdigheter i sommerferien.

*Forslag 4*

*Stortinget ber regjeringen følge opp fullføringsreformen gjennom å be fylkeskommunene tilby innføringsfag i norsk, matte og engelsk for elever som har svake karakterer på vei ut av ungdomsskolen og står i fare for å falle fra.*

*Svar:*

Jeg er enig med representantene i at det er viktig at elever får den hjelpen de trenger for å kunne fullføre videregående opplæring. Jeg har tidligere også sagt at regjeringen vil følge opp fullføringsreformen. I tråd med det som står i stortingsmeldingen vil oppfølgingen skje over en 10-års periode. Noen tiltak vil tre i kraft samtidig med ny opplæringslov, mens andre tiltak vil bli innført på lengre sikt. Når det gjelder innføringsfag for elever med svakt faglig grunnlag var dette et anmodningsvedtak fra Stortinget, som fortsatt må utredes før det er klart til å gjennomføres. Vi vil komme tilbake til Stortinget på et senere tidspunkt for å opplyse om hvordan vi følger opp dette punktet.

*Forslag 5*

*Stortinget ber regjeringen gjennomføre et nasjonalt leseløft fra skolestart i august 2022.*

*Svar:*

Jeg deler representantenes syn på at lesing er viktig for læring i alle fag, men jeg er uenig i at staten skal hasteinnføre et leseløft fra neste skoleår. Skolene har allerede sterke forpliktelser til både å kartlegge, følge opp og utvikle elevenes leseferdigheter.

Jeg mener det er viktig å skape en normal skolehverdag for elevene etter to år med pandemi. Regjeringen har sagt at vi vil videreføre fagfornyelsen som ble innført fra høsten 2020, og jeg mener skolene nå må få tid til å utløse potensialet i de nye læreplanene. De nye læreplanene legger til rette for at elevene utvikler lesekompetansen sin gjennom hele opplæringsløpet, og både lesemotivasjon, leseferdigheter og kritisk lesing er vektlagt. Jeg er redd en slik satsing, som kommer på toppen av det arbeidet de ansatte i skolen nå skal i gang med, ikke vil fungere etter hensikten.

*Forslag 6*

*Stortinget ber regjeringen tydelig forplikte skoleeiere til å sikre tilstrekkelige systemer for god fraværsoppfølging i hele skoleløpet som sikrer nærvær og en plan for oppfølging av fravær fra første time, med særlige tiltak for å få ned kritisk høyt fravær.*

**Svar:**

En undersøkelse fra 2019 viser at 90 prosent av kommuner med mer enn én grunnskole har et felles system for oppfølging av fravær og at 94 prosent av grunnskolene har rutiner eller systemer for å følge opp fravær. Den viser også at to av tre grunnskoler har rutiner for å koble på andre ressurspersoner eller yrkesgrupper ved høyt fravær, men at kun 47 prosent av skolene svarer at de har egne rutiner for å følge opp elever som kommer tilbake etter lengre tids fravær.

Nærvær i skolen er viktig for både faglig og sosial læring. Mye fravær er ofte tegn på at noe er galt. Fraværet blant noen elever er for høyt og pandemien kan også ha påvirket noen elevers fraværsmonster. Ulike sider ved elevers fravær og oppfølgingen av fravær er noe jeg ønsker å se nærmere på, blant annet som en del av vår ungdomssatsing.

I forslag til ny opplæringslov som nylig har vært på høring, blir det foreslått å lovfeste en tydeligere plikt for kommunen og fylkeskommunen til å følge opp elever som har fravær fra opplæringen. Plikten skal bidra både til å forebygge fravær generelt og til å hindre at fraværet blir for høyt. I høringen av forslag til opplæringslov kom det inn over 600 høringsvar, og departementet holder nå på med å gjennomgå disse. Regjeringen tar sikte på å legge fram forslag om ny opplæringslov og endringer i friskoleloven for Stortinget våren 2023.

For å oppsummere avslutningsvis samarbeider regjeringen tett med kommunesektoren og sektororganisasjonene for å ivareta barn og unges behov etter koronapandemien. Jeg ønsker ikke å bryte dette samarbeidet gjennom statlig fjernstyring av skolene. Pandemien har rammet ulikt, og kunnskapsgrunnlaget vi har, peker på at det bør være stort lokalt handlingsrom for de som er nærmest elevene til å sette inn riktige tiltak. Jeg mener derfor det ikke blir riktig at vi nå nasjonalt skal bestemme hvilke tiltak som skal settes inn. Så vil regjeringen på vanlig vis vurdere behovet for ytterligere ressurser inn i RNB og de ordinære budsjettprosessene.

Med hilsen



Tonje Brenna

*Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådets signatur*

